

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קיא.

לעני רש"י

א"ר"ק בלישטרא
[בלישט"א]. קשת
אופקית.

רבינו הגנאל

אמר ר' יוחנן כל המזוג מצטרף ואפי' מים והני מילי חמימו לנו קרייה או קרייה לנו חמימי. ארבעה דברים העושה אותן דמו בראשו. הנפנה בין דקל לכותל, והעובר בין ב' דקלים, והעובר על מים שפוכין ואפי' שפכתו בתו. והשוותה מים שאולין, ולא אמרן אלא ששיליהו קטן בברא [אבל ששיליהו גדול] או קטן במתא, או חמרא ושכרא לית לן בה. תרי דפסקיהו נדה, אם תחלת נדה היא הורגת אחד מהן, ואם סוף נדה היא עושה מריבה ביניהם, מאי תקנתיהו נפתח באל ונסיים באל. יש מי שאומר יפתח פסוק באל ויסיים באל כגון אל מוציאם ממצרים עד מה פעל אל. יש מי שאומר לא אלא יפתח אל [אלהים] ה' הצילני מכל רע ומכל גזק וחלי ובידך כח וגבורה כי אתה אל. וכן נפתח [בלא] ויאמר אל תטשני אלהי ולא תעזובי שמרני כאישון בת עין מלא שאלותי ותן לי בקשותי טרם אקראך קדים ומשמש אחד ליה רוח זנונים. אי איהו קדמה ומשמש אחד לידיה רוח זנונים. מאי תקנתיה נימא הכי שופך ברו על נדיבים וגו'.

נפתח בא"י פי' רש"ס אל מולאס ממנרס ונפתח בלא לא אש אל ויכזז וטע"ג דאסור להתרפאות בדברי תורה להגן שרי והא דלמרי צפ' במה אשה (שבת דף קו.) לאשתא אמרינא לישקול סכינא וכו' ולימא ויאמר משה אסורה נא וארצה וגו' משום סכנה שרי ור"ח פי' נפתח בלא לימא הכי אל אלהים ה' הצילנו מכל רע ומכל נזק אשר צידך כח וגבורה כי אתה אל ונפתח בלא לא מטשני אלהי ולא תעזובי שמרני כאישון בת עין טרם אקרא תענני ואל תאמר לא:

אם תחלת נדה היא הורגת יש מפרש אס עושה להן כישוף: ואזיל

חזין מן המים ור' יוחנן אמר אפילו מים אמר רב פפא לא אמרן אלא חמימי לגו קרייה וקרייה לגו חמימי אבל חמימי לגו חמימי וקרייה לגו קרייה לא אמר ריש לקיש ארבעה דברים העושה אותן דמו בראשו ומתחייב בנפשו אלו הן הנפנה בין דקל לכותל והעובר בין שני דקלים והשוותה מים שאולין והעובר על מים שפוכין ואפילו שפכתו אשתו בפניו הנפנה בין דקל לכותל לא אמרן אלא דלית ליה ארבע אמות אבל אית ליה ארבע אמות לית לן בה וכו' לית ליה ארבע אמות לא אמרן אלא דליכא דירכא אחרינא אבל איכא דירכא אחרינא לית לן בה והעובר בין שני דקלים לא אמרן אלא דלא פסקיהו רשות הרבים אבל פסקיהו רשות הרבים לית לן בה ואפילו ששיליהו קטן נמי לא אמרן אלא דלא שכיחי אבל בעיר דשכיחי לית לן בה ואפילו בשדה נמי לא אמרן אלא מיא אבל חמרא ושיכרא לית לן בה והעובר על מים שפוכין לא אמרן אלא דלא פסקיהו בעפרא ולא תף בהו רוקא אבל אפסקיהו (ב) או תף בהו רוקא לית לן בה ולא אמרן אלא דלא עבר עלייהו שימשא ולא עבר עלייהו שיתין ניגרי אבל עבר עלייהו שימשא ועבר עלייהו שיתין ניגרי לית לן בה ולא אמרן אלא דלא רכיב חמרא ולא סיים מסני אבל רכיב חמרא וסיים מסני לית לן בה ור"מ היכא דליכא למיחש לכשפים אבל היכא דאיכא למיחש לכשפים אע"ג דאיכא כל הני חיישין (א) (וההוא) (ב) גברא דרכיב חמרא וסיים מסני וגמוד מסאניה וצוו כרעיה ת"ר שלשה אין ממצעין ולא מתמצעין ואלו הן הכלב והדקל והאשה וי"א אף החזיר וי"א אף הנחש ואי ממצעין מאי תקנתיה אמר רב פפא נפתח באל ונפסיק באל א"נ נפתח בלא ונפסיק בלא הני בי תרי דמצעא להו אשה נדה אם תחלת נדתה היא הורגת א' מהן אם סוף נדתה היא מריבה עושה ביניהן מאי תקנתיה נפתח באל ונפסיק באל הני תרי נשי דיתבן בפרשת דרכים חדא בהאי גיסא דשבילא וחדא באידך גיסא ומכוונן אפיהו להדרי ודאי בכשפים עסיקן מאי תקנתיה אי איכא דירכא אחרינא לית ליה ליה דירכא אחרינא אי איכא איניש אחרינא בהדיה ניקטו לדידיהו בהדי הודי וניחלפו ואי ליכא איניש אחרינא נימא הכי אגרת אזלת אסיא בלוסיא מתקטלא בחיק קבל האי מאן דפגע באיתתא דסלקא דסלקא מטבילת מצוה אי איהו קדים ומשמש אחדא ליה לדידיה רוח זנונים אי איהו קדמה ומשמש אחדא לה לדידה רוח זנונים מאי תקנתיה לימא הכי שופך ברו על נדיבים ויתעם בתוהו לא דרך א"ר יצחק מאי דכתיב יגם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי זה הישן בצל דקל יחידי ובצל לבנה ובצל דקל יחידי לא אמרן אלא דלא נפיל טולא דחבריה עילויה אבל נפל טולא דחבריה עילויה לית לן בה אלא הא דתניא הישן בצל דקל יחידי בחצר והישן בצל לבנה דמו בראשו היכי דמי אי לימא דלא נפל טולא דחבריה עילויה אפילו בשדה נמי אלא לאו שמע מינה בחצר אף על גב דנפיל טולא דחבריה עילויה שמע מינה ובצילה של לבנה לא אמרן אלא במערכה אבל במדינתא לית לן בה האי

חזן ממים מזוגים כגון קרייה בחמימי וחמימי בקרייה דמילא לא מוזגא היא ואם היה שותה בתחלה יין אין אלו מנטרפות לו: ולא אמרן. (ב) מים מוזגין אין מנטרפין לין מוזג: **ארבעה דברים**. כולן משום רוח רעה: **אלא דלא הוי ד' אמות**. דלא שציק רווחא [לשידח]

לעבור צין דקל לכותל משום הכי מוקף ליה: **אלא דליכא דירכא אחרינא**. שתהא שידא יכולה להלך צו דעכשו זה צא בגבולה והפסקי דרכה והאכי מוקף ליה: **ולא אמרן**. דרוח רעה שורה על המים אלף צעיר המקום כר הן שואלין ושורה עליהן. לישנא אחרינא דשרי עלייהו אלף צעדה דלא שכיחי מיא דמסרה נפשה לאווקא: **דלא אפסקיהו בעפרא**. שלא פיזר עליהן עפר: **גמוד מסאני**. מתכוון המנעלין: **ולו כרעיה**. ויבשו רגליו: **אין ממלעין**. לא יעברו צין שני אכשים: **ואין מסמלעין**. לא יעבור צין אחד צין צ' כלבים צין שתי נשים צין שתי דקלים: **נפתח בלא ונסיים בלא** אל מולאס ממנרס (במדבר כג) כי לא נחש ציעקב וגו' עד מה פעל אל: **נפתח בלא ונסיים בלא** לא אש אל עד לא יקימנה (סס): **הורגת אחד מהן**. שמוקתן במה שעברה ציניהן: **אגרת אולס אוסיא בלוסיא**. אותן שדים שאתם מתעסקות בהן: **מסקטלי בחיק קבל**. כבר הן הרוגים בחיים: **חיק קבל א"ר"ק בלישטרא**. כמו ומחי קבלו יתן (בתרומות) [בסומומין] [יחזקאל

כו) מפי המורה [א] הגמ' ומקרא אשך שמע מפי רבו: **דקל יחידי**. שאין דקל אחר סמוך לו אבל כשיש דקל אחר מסתלקת השידה לדקל האחר ואינה מויקמת: **בחצר**. שהמקום כר ואין לה דרך לנטות ימין ושמאל ושורה עליו ומויקמו: האי

רש"ב

חזן. מתקריי בחמימי וחמימי בקרייה דהא לא מוזגא היא דמין צמין? יניחו מה לי קרייה ומה לי חמימי מ"מ מין א' הוא וש' א' הוא ואם שמה בתחל' יין מוזג אין אלו מנטרפות לו: **אמר רב פפא לא אמרן כו'**. אדר' יוחנן קאי דלמר אפילו מים וצא רב פפא לפרש לא אמרן דמנטרפין אלף קרייה בחמימי וחמימי בקרייה דהיהא חשיב ר' יוחנן מוזג אבל חמימי לגו חמימי וקרייה לגו קרייה דלכולי עלמא לא מיקרי מוזג ולא מנטרפי: **ארבעה דברים כו'**. משום רוח רעה ולקמן מפרש להו חדא חדא: **אלא דלא הוי**

(א) [ע"י פכש"י נדה ח. ד"ה דמין] (ב) ע"י לקמן ק"ב, (ג) [ג"ל כההוא], (ד) [ע"י מוס' צ"מ פה. ד"ה יחיד אשערי טפילה], (ה) [ע"י ש"ן י"ד סוף סי' קת"ו] (ו) [במ"א: דמים כניסי] (ז) [יחזקאל כו].

תורה אור השלם

1. שפך ברו על נדיבים ויתעם בחרה לא דרך.
2. גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע בי אתה עמדי שפכתו ונמשנתך הפחד יחמיני: תהלים כב ד

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלף אפסקיהו בעפרא או תף: (ב) שם דההוא נבדל דרעבי: (ג) רש"י ד"ה ולא אמרן דמים מוזגין מנטרפין כ"ל ומינה אין נממק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה נפתח בו. ואף על גב דאסור להתרפאות בד"ת. שבעות טו ע"ב:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] רש"י ד"ה חיק. בל מקום שזמירי רש"י המורה הוא רבו על ש"י כן מוכח בלשון רש"י ב"ה חיק קבל וכו' ובלשון הרש"ס שם ד"ה מתקטלין וכו' משם נלמדו נמי דרבו דרבו על רש"י היה רבו נגשו:

ארבע אמות. דלא שצק רווחא לשידח לעבור צין דקל לכותל משום הכי מוקף ליה: **אלא דליכא דירכא אחרינא**. שתהא שידא יכולה להלך צו דעכשו צא זה בגבולה והפסקיה את דרכה והאכי מוקף ליה: **אלא פסקיהו**. דשכיחי רצים לית ליה רשות להזיק פזיר לן לגוול את הרצים: **ולא אמרן**. דשורה על המים אלף צעדה דלא שכיחי מיא דמסרה נפשה לאווקא: **דלא אפסקיהו בעפרא**. שלא פיזר עליהן עפר: **גמוד מסאני**. מתכוון המנעליים: **ולו כרעיה**. יבשו רגליו: **לא ממלעין**. לא יעברו צין אכשים: **ולא מסמלעין**. לא יעבור צין אחד צין שני כלבים צין שתי נשים צין שתי דקלים: **נפתח בלא ונסיים בלא** אל מולאס ממנרס וגו' עד מה פעל אל [במדבר כג]: **נפתח בלא ונסיים בלא** לא אש אל ויכזז וגו' עד ולא יקימנה [סס]: **הורגת אחד מהן**. שמוקתן במה שעברה ציניהן: **אגרת אולס אוסיא בלוסיא**. אותן שדים שאתם עוסקות בהן בכשפים: **מסקטלין בחיק קבל**. כבר הרוגים הן בחיים כמו ומחי קבלו" כך שמע רבינו מרבו ורבו מפי רבינו גרשום ז"ל: **אגרת**. היא אגרת בת מחלת שם שידא: **דקל יחידי**. דקל אחר סמוך לו: **צללה של לבנה**. אי נמי ההולך בצילה כשהלבנה זורחת והוא הולך בצל הכתלים שדרך השדים להלוך בצילה וצומן שהלבנה זורחת ממיראין לילך במקום האור והולכין במקום הצל: **טולא דחבריה**. אם יש דקל אחר סמוך לו מסתלקת השידה לדקל אחר ואינה מויקמת: **בחצר**. שהמקום כר שאין לה דרך לנטות ימין ושמאל ושורה עליו ומויקמת: **ובצלה של לבנה לא אמרן אלא צמערבא**. היינו צפוק החודש שהלבנה זורחת במזרח ואם שוכב אלף כותל לצד המערב הוי הצל צמערב: **אלא צמדינחא**. היינו תחלת החודש שהלבנה זורחת צמערב ועושה צל צמורח כגון ששוכב אלף כותל מצד המזרח: דמפני